

Iorgos Seferis

Visat núm. 4
(octubre 2007)

par Montserrat Franquesa i Joaquim Gestí

Iorgos Seferis (1900-1971) va néixer a Esmirna. El seu pare era advocat i la mare filla d'un pròsper terratinent. Esmirna, antiga ciutat jònica de l'Àsia Menor, una de les moltes que reclamen per a si l'honor d'haver estat la pàtria d'Homer, mantingué el seu caràcter grec fins a l'arribada al poder de Mustafa Kemal, que acabà amb el soldanat i, de retruc, expulsà de les costes turques la minoria grega que hi vivia des de feia segles. Aquest record serà una de les fonts constants d'inspiració del poeta, tot i que la seva família ja havia emigrat amb anterioritat, l'any 1914, a Atenes.

A la capital, Seferis acabà els primers estudis i el 1918, malgrat la seva oposició, el seu pare l'envià a París a estudiar la carrera de dret a la Sorbona, on es doctorà el 1924, i tot seguit, a Londres, a aprendre anglès. Al llarg d'aquests anys la seva poètica estigué fortament influenciada per la poesia francesa del moment, sobretot pels simbolistes Mallarmé i Valery. A Londres, Seferis, allunyat d'una pàtria que havia perdut, se sentí com exiliat i decidí estudiar la carrera diplomàtica. Torna a Grècia, l'any 1931, i es donà a conèixer amb *Strofi*, un llibre de poemes que significava un nou tombant de la poesia grega cap al simbolisme i l'hermetisme. Tanmateix, el seu vers simple i la senzillesa del seu llenguatge aconseguiren que, setanta anys després, la majoria dels poemes d'*Strofi*, continuïn vius als cors i a les veus de tots els grecs.

L'any 1935 publicà la seva obra més reeixida, *Mithistòrima*, concebuda a Londres, sota la influència d'Eliot, en què, abandonant el vers encadenat i les recerques de musicalitat, descriu amb varietat de tons i imatges la nostàlgia d'una terra perduda i el sentit dolorós de la grecitat en les peripècies de la seva existència mil·lenària. Els llargs anys de periple diplomàtic el convertiren en una mena de nou Ulisses. Conscient d'això va escriure una sèrie de *Diaris de bord* (1940-65) que recreen, en la figura del protagonista, Stratis Thalassinós, el tema del mariner errant. Seferis es jubilà de la carrera diplomàtica l'any 1962 i s'establí a Atenes.

El 1963 fou guardonat amb el Premi Nobel de literatura per la seva obra poètica. Amb l'arribada de la dictadura militar de 1967, s'apartà del tot de la vida pública i literària grega. Dos anys més tard, conscient de la brutalitat de la repressió dels coronels, proclamà un manifest d'oposició al règim que li valgué les iras del govern, però també el reconeixement i l'admiració de les generacions més joves d'intel·lectuals i poetes que prengueren els seus versos senzills i directes com a bandera d'oposició al règim. Seferis morí el 20 de setembre de 1971. Milers de persones acompanyaren el seu fèretre pels carrers de la ciutat i se'n recitaren poemes com a símbol de llibertat i de lluita contra la dictadura.

Seferis ha estat també traduït al català, tot i que de manera fragmentària. Des de 1970 se n'han publicat poemes solts a diverses publicacions periòdiques, com ara *Serra d'Or* i *Faig*. *Mithistòrima*, *Tres poemes secrets* i *Diaris de bord* són els únics cicles complets de la vasta producció de Seferis traduïts a la nostra llengua.